АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Вченої ради, ректор АПСВТ

Віктор СУХОМЛИН
28 квітня 2026 року

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ У АКАДЕМІЇ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради АПСВТ
протокол № 8 від 28 квітня 2026 р.)

УВЕДЕНО В ДІЮ
наказом ректора АПСВТ
(протокол №34 від 30 квітня 2026 р.)

Київ – 2026

І. Загальна частина

1.1. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Академії праці, соціальних відносин і туризму (надалі – Положення) розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про вищу освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502), а також діючих нормативних документів Академії праці, соціальних відносин і туризму (надалі – Академія).

1.2. Положення визначає механізм підготовки на третьому (Освітньо-науковому) рівні вищої освіти здобувачів ступеня доктора філософії (надалі – Здобувач) в Академії.

1.3. Терміни, що вживаються у цьому Положенні, мають таке значення:

аспірант (здобувач ступеня доктора філософії в аспірантурі, здобувач) – особа, зарахована до Академії для навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії шляхом виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді;

аспірантура – система організаційно-освітньо-наукового забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Академії з метою оволодіння ними освітньо-науковою програмою;

дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота, яка виконана особисто здобувачем ступеня доктора філософії, містить наукові результати проведених ним досліджень та подана з метою присудження йому ступеня доктора філософії;

доктор філософії – освітньо-науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра/спеціаліста; ступінь

доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою вченою радою в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді;

довідка про виконання освітньо-наукової програми – документ, який містить інформацію про результати навчання здобувача, назви дисциплін, отримані ним оцінки та здобуту ним кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (надалі – ЄКТС);

здобувач ступеня доктора філософії поза аспірантурою (здобувач) – особа, яка професійно провадить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність в Академії за основним місцем роботи і здобуває вищу освіту ступеня доктора філософії в Академії шляхом самостійного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді;

*індивідуальний навчальний план здобувача (*надалі – *індивідуальний навчальний план)* – документ, що визначає послідовність та форму засвоєння здобувачем ступеня доктора філософії освітніх компонентів освітньо-наукової програми з метою оволодіння ним компетентностей відповідно до 8 рівня Національної рамки кваліфікацій;

індивідуальний план наукової роботи здобувача (надалі – *індивідуальний план наукової роботи)* – документ, що визначає зміст, строки виконання та обсяг етапів і завдань наукової роботи здобувача;

освітньо-наукова програма на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти – єдиний комплекс освітніх (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо) та наукових (проведення наукового дослідження, написання наукових публікацій, виступи на конференціях тощо) компонентів, спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, підготовки та публічного захисту дисертації, що дає право на отримання визначеної кваліфікації;

підготовка здобувачів поза аспірантурою – система організаційно-

освітньо-наукового забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії в Академії з метою набуття ними компетентностей і здобуття результатів навчання, визначених освітньо-науковою програмою на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, без навчання в аспірантурі Академії та без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

1.4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі Академії за очною або заочною формою здобуття вищої освіти.

Нормативний строк підготовки доктора філософії незалежно від форми та виду здобуття освіти становить чотири роки.

1.5. Підготовка осіб в аспірантурі здійснюється:

–за рахунок коштів фізичних / юридичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримала Академія на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії).

1.6. Провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється Академією на підставі отриманої ліцензії. До загального ліцензованого обсягу зараховуються особи, які здобувають ступінь доктора філософії в аспірантурі.

Зарахування на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі.

1.7. Координацію діяльності кафедр Академії, що здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, виконує відділ аспірантури та докторантури.

2. Права та обов’язки здобувачів

2.1. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії виконують обов’язки та користуються правами, що визначені Законами України «Про

вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також можуть мати:

– вільний доступ до всіх видів відкритої науково-технічної інформації, наявної в Академії, бібліотеках і державних архівах України;

– отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника чи керівників;

– безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;

– академічну мобільність та наукове стажування, що реалізуються відповідно до законодавства;

– академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;

– трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

2.2. З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень здобувачі також зобов’язані:

– дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників, встановлених Академією;

– виконувати індивідуальний навчальний план;

– виконувати індивідуальний план наукової роботи та двічі на рік звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри або засіданні вченої ради факультету;

– підготувати результати власних наукових досліджень у вигляді наукових публікацій у фахових виданнях та дисертаційній роботі.

2.3. Покладення Академією на Здобувача обов’язків, не пов’язаних з виконанням освітньо-наукової програми, забороняється.

2.4. Здобувачі можуть брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами й організаціями.

2.5. Аспірант у разі дострокового захисту дисертації відраховується з

аспірантури з дати набрання чинності наказу ректора Академії про видачу диплома доктора філософії відповідно до законодавства.

3. Процедура та умови вступу до аспірантури

3.1. Вступ до Академії з метою підготовки в аспірантурі для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому на навчання до Академії праці, соціальних відносин і туризму для здобуття вищої освіти (надалі – Правила).

Наведення у Правилах переліку акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм є обов'язковим. Атестація здобувача ступеня доктора філософії можлива лише за акредитованою освітньо-науковою програмою.

Прийом на навчання іноземців та осіб без громадянства проводиться лише на акредитовані освітньо-наукові програми.

3.2. Вступні випробування для вступу до аспірантури проводяться предметними комісіями, склад яких формується кафедрами та затверджується наказом ректора.

За результатами проведення вступних випробувань для вступу до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, що визначена Правилами прийому.

Наказ ректора Академії про зарахування на навчання до аспірантури, прийнятий на підставі рішення приймальної комісії, вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та оприлюднюється в установленому порядку.

4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі

4.1. Аспіранту протягом місяця з дати наказу про зарахування на навчання до аспірантури наказом ректора Академії призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників, які мають науковий

ступінь та відповідну наукову кваліфікацію, що підтверджується наявністю наукових публікацій з відповідної галузі знань (спеціальності).

Науковий керівник, що є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше п’яти здобувачів, у тому числі консультування не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора наук.

Науковий керівник, що є доктором філософії (кандидатом наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше трьох здобувачів ступеня доктора філософії.

Науковий керівник здійснює наукове керівництво за науковою роботою аспіранта над дисертацією, проведенням його власного наукового дослідження, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи і відповідає перед Вченою радою Академії за належне та своєчасне виконання обов’язків наукового керівника.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта (здобувача ступеня доктора філософії) науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених Академією для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження – для наукових працівників).

Аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом навантаження та обов’язків між ними наказом ректора Академії на підставі рішення вченої ради факультету,

4.2. Для забезпечення ефективної підготовки аспіранта науковий керівник може бути змінений наказом ректора Акажемії на підставі рішення вченої ради факультету, зокрема у разі:

– припинення ним трудової діяльності в Академії на наукових або науково-педагогічних посадах;

– неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров’я або його смерті;

– відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;

– прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/ або атестації наукових кадрів;

– притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;

– спільного бажання наукового керівника і здобувача;

– в інших випадках, передбачених законодавством.

4.3. Освітньо-наукова програма, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії, складається з освітньої та наукової складових.

Освітньо-наукова програма є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються науковим керівником (керівниками) та після обговорення кафедрою, факультетом затверджуються Вченою радою Академії протягом двох місяців з дати наказу про зарахування на навчання до аспірантури.

Тема дисертаційної роботи та індивідуальний план наукової роботи можуть змінюватись аспірантом за погодженням із науковим керівником (керівниками) та після обговорення кафедрою, факультетом затверджуються Вченою радою Академії.

Освітня складова освітньо-наукової програми спрямована на досягнення 8 (восьмого) рівня НРК та повинна містити інформацію про перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС (30-60 кредитів ЄКТС), їх послідовність, форми організації освітнього процесу та підсумкового контролю.

Індивідуальний навчальний план повинен містити перелік освітній компонент за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25% (для регульованих спеціальностей – не менше як 10%) від загального обсягу освітньої складової освітньо-наукової програми.

Вивчення аспірантами освітніх компонентів може здійснюватися як на базі Академії, так і на базі інших закладів вищої освіти чи наукових установ в рамках реалізації права на академічну мобільність.

Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення

строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення Академією рішення про відрахування здобувача ступеня доктора філософії з навчання в аспірантурі.

Наукова складова освітньо-наукової програми є її невід'ємною частиною, що реалізується у вигляді індивідуального плану наукової роботи та передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника (керівників) та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до вимог згідно із законодавством. Індивідуальний план наукової роботи є основою для проведення аспірантом наукових досліджень за обраною темою дисертаційної роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення Академією рішення про відрахування з аспірантури.

4.4. Протягом строку навчання в аспірантурі здобувач повинен виконати освітню і наукову складові освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, опублікувати наукові публікації за темою дисертації, підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

4.5. Аспіранти можуть бути переведені до іншого закладу або в межах одного закладу в межах ліцензованого обсягу відповідно діючих нормативних документів, що регламентують порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти.

Академія в установленому ним порядку може прийняти рішення про визнання результатів навчання та компетентностей, здобутих аспірантом в іншому закладі вищої освіти, та визначити академічну різницю (у разі потреби).

4.6. Якщо Академія не отримала сертифіката про акредитацію освітньо-наукової програми або закінчився строк дії сертифіката про акредитацію такої програми, переведення здобувачів до іншого закладу, в якому відповідна освітньо-наукова програма акредитована, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

4.7. Стан підготовки дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником або спільним рішенням двох керівників.

Не пізніше ніж протягом дев’яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

1) отримує у відділі аспірантури довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи аспіранта у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;

2) звертається до кафедри, що реалізує відповідну освітньо-наукову програму, з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації; до заяви додаються дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, довідка про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника (керівників).

4.8. З метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви здобувачем проводиться публічна презентація наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри, що виконує відповідну освітньо-наукову програму та здійснює підготовку здобувача. Результати обговорення та проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації,

який підписується головуючим на засіданні кафедри. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач може повторно звернутися до кафедри не пізніше ніж протягом шести місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою з письмовою заявою про отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення до аспірантури для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми у разі відрахування.

4.9. За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, здобувач звертається до Вченої ради Академії з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання цього висновку.

Утворення в Академії разової спеціалізованої вченої ради та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.

4.10. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді Академії.

4.11. Особа, яка була відрахована з аспірантури у зв’язку із завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації, може вступити до Академії повторно.

Здобувачі, які були відраховані із Академії до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, можуть бути поновлені на навчання у цій Академії в межах ліцензованого обсягу.